

*В. В. Кобрицький,
доктор філософії, доцент
С. І. Ткачук,
магістр, Міжрегіональна академія управління персоналом*

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

У статті досліджено сучасний стан міжнародного туризму в умовах світової фінансово-економічної кризи і перспективи розвитку галузі при збереженні та нарощуванні обсягів інвестування.

Actual situation of international tourism in the conditions of world financial-economic crisis and the perspectives of its development while saving and raising the amounts of investments into the branch are examined in the article.

Ключові слова: міжнародний туризм, туристичні послуги, туристична галузь, туристичні потоки, інвестиції, доходи, Всесвітня туристична організація.

ВСТУП

Сучасний міжнародний туризм — багатогранне явище, котре поєднує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти, має практично невичерпний потенціал для постійного розвитку, тісно поєднується з багатьма галузями економіки, що зумовлює його провідне місце у соціально-економічному житті країн і народів. Із специфічної форми організації дозвілля туризм поступово перетворився на сучасний багатоплановий чинник економічного, соціального, комунікативного та культурного взаємобміну між народами різних за своїм розвитком країн. Туризм став оригінальним та особливим економічним, соціальним, духовним і культурним явищем, що займає помітне місце у людському суспільстві. Стан і розвиток міжнародного туризму під час фінансово-економічної кризи вивчений дуже мало, що дозволяє авторам зробити власний внесок у дослідження проблеми.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета дослідження — розглянути основні складові та перспективи розвитку світового туристичного бізнесу та його інвестиційної привабливості. Застосовуючи порівняльний аналіз і наукове передбачення, вирішуються наступні завдання дослідження: 1) виявити актуальні тенденції розвитку міжнародного туризму; 2) розглянути інвестиційні аспекти поживлення туристичного бізнесу в умовах фінансово-економічної кризи; 3) дослідити проблеми інвестування у вітчизняну туристичну галузь і визначити можливі шляхи їх розв'язку.

РЕЗУЛЬТАТИ

Міжнародний туризм є галуззю світової економіки, що характеризується високими темпами розвитку. Так, якщо у 1950 р. туристичні подорожі здійснили 25 млн осіб, то за півстоліття їх кількість збільшилася у 27 разів і у 2000 р., за даними Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО), досягла 674 млн осіб [9].

Найбільшого розвитку туризм набув в останнє десятиріччя минулого століття, особливо після проведення у жовтні 1998 р. у Ванкувері (Канада) Першої все-світньої конференції "Туризм як впливова сила збереження миру" за участю делегацій із 65 країн світу, де вперше пролунав заклик до пропаганди і поширення мирного туризму як гаранта миру і безпеки, що впливає на громадян різних країн, їхню економіку, культурну спадщину, традиції, релігію та ремесла. Саме таке визначення туризму було закріплене у прийнятому на конференції "Кredo мирного мандрівника" [1]. Відтоді туризм сприймається як чинник економічного і культурного розвитку держав, захисту довкілля та історико-культурної спадщини, міжнародного взаєморозуміння, миру, дотримання прав людини та основних свобод, незважаючи на расу, стать, мову та релігію. ХХІ сторіччя ЮНВТО навіть проголосила сторіччям туризму.

Для ряду держав міжнародний туризм став найприбутковішою галуззю економіки, а доходи від нього — важливим джерелом наповнення національних бюджетів. Подорожі та туризм стимулюють розвиток інвестиційних проектів з розбудови транспортної та готельно-туристичної інфраструктури (зокрема, аеропортів, морських портів, доріг, реставрацію історичних пам'яток, музеїв, розвиток природних охоронних зон). Реалізація подібних інвестицій підвищує і якість життя корінного населення, і обслуговування туристів. За даними Державної туристичної адміністрації України, на цю галузь припадає 10% виробленого у світі валового продукту, близько 35% світової торгівлі послугами, а також майже 11% світових інвестицій [7]. Протягом останніх років прибутки від міжнародного туризму збільшувалися щорічно в середньому на 9% (за виключенням 2008—2009 рр.), темпи їх зростання випереджали аналогічні показники експорту таких "товарів-лідерів" світової торгівлі, як нафтопродукти, автомобілі, телекомунікаційні матеріали та програми, продукція легкої промисловості.

Сучасний туризм є однією з небагатьох галузей світового господарства, де постійно зростає кількість робочих місць, що у 1,5 рази перевищує цей середньогалузевий показник в інших сферах економічної діяльності. Найчастіше робочі місця створюються в менш розвинутих країнах або регіонах, що сприяє поліпшенню економічної ситуації та заохочує місцевих жителів не полишати традиційні зони мешкання у пошуках економічно привабливіших місць проживання [4]. Досить активно розвивається так званий сільський туризм, який у країнах Європи розглядають як найефективніший шлях соціального розвитку сільських депресивних регіонів, спосіб забезпечення зайнятості сільського населення.

На нашу думку, стрімкий розвиток міжнародного туризму протягом останніх 150 років зумовлений його основними функціями: економічною, соціальною та гуманітарною, серед яких, на думку авторів більшості робіт, присвячених дослідженню туризму, найважливішою слід вважати економічну, що здійснює прямий вплив через обсяг витрат туристів (за винятком обсягу імпорту, необхідного для повного забезпечення товарами і послугами туристів). Підприємства, які безпосередньо отримують кошти туристів, також мають потребу в придбанні товарів і послуг інших секторів місцевої економіки. Скажімо, готелі користуються послугами будівельних і комунальних організацій, банків, страхових компаній, виробників продуктів харчування та білизни тощо. Таким чином, генерована економічна активність, отримана з цих послідовних етапів витрат, уособлює непрямий вплив туризму на економіку країни чи окремого регіону, хоча при цьому не охоплюються всі витрати туристів, бо частина грошей виводиться з обороту через оподаткування та імпорт товарів.

Міжнародний туризм для багатьох країн, що розвиваються, є одним із найважливіших джерел грошових надходжень до країни і основою експорту, забезпечує зростання зайнятості та надає можливості для розвитку галузей, що входять до туристичної інфраструктури.

Міжнародний туризм кінця ХХ — початку ХХІ століття є особливим соціальним, духовним і культурним явищем. Він поступово перетворився із специфічної форми проведення вільного часу на багатоплановий чинник економічного, комунікативного, соціального та культурного взаємозбагачення народів і країн. З огляду на це, його цінність полягає у щодалі глибшому розумінні оригінальних культурних і духовних цінностей тих народів, з якими зустрічається кожний турист під час своїх подорожей. Пізніше мандрівник має змогу враження, отримані під час подорожі, пропустити через власну культурно-етичну призму сприйняття об'єктивної реальності та знайти свою оригінальну інтерпретацію подій та явищ, свідком яких він був.

Враховуючи те, що сучасна практика комунікацій побудована в основному на безпосередніх контактах та спілкуваннях, що добре забезпечується умовами здійснення туристичних поїздок, вона призводить до того, що мандрівники найчастіше відрізняються плуралізмом щодо поглядів інших людей, їх способу життя. Маючи на меті відпочинок та отримання нових непересічних вражень через пізнання світових шедеврів самотніх культур і неповторних куточків Землі, туристи прагнуть до знайомства з представниками інших на-

родів, релігій та культур, започаткування з ними стійких товариських стосунків і у подальшому розвивати ці дружні відносини.

Найцікавіше при цьому полягає в тому, що людина, яка пізнає світ шляхом здійснення закордонних подорожей, не тільки слухає розповіді та спостерігає, а й особисто "розшифровує" зміст пам'яток історії, шедеврів архітектури, витворів природи, тим самим освоює їх, "привласнює". На думку сучасного українського філософа В.С.Пазенка [3], пізнаючи "світ Іншого", людина водночас уявляє та осмислює багатоваріантність культурного середовища і туристичного простору, визначає особливості свого існування, порівнює його з життям інших.

Таке порівняння, викликане враженнями від туристичної подорожі, може призвести до появи цілого ряду відчуттів індивідуально-суб'єктивного характеру, а саме: гордощів або заздрощів, розчарувань або захоплення, смутку або радощів, незадоволення або задоволення своєю поїздкою та отриманою інформацією. А інформативний потік, що його одержує подорожуючий, є дуже значним, адже спілкування різних індивідів під час здійснення туристичних подорожей є досить багатогранною формою міжособистісних контактів, вірним шляхом досягнення порозуміння між окремими людьми, народами, расами. Цей напрям міжнародних комунікацій має потужний гуманістичний потенціал і велике майбутнє, тому що проходить крізь призму свідомості все більшої кількості людей, які чимало відрізняються між собою в повсякденному житті.

Як вважає ще один вітчизняний філософ В.К.Федорченко [5], суспільство ХХІ століття гостро страждає від придбаного соціального імунодефіциту — комунікативної обмеженості, браку щирого людського спілкування. Тільки можливість співучасті одних людей у переживаннях радості чи скорботи інших, можливість безпосереднього вираження спільних радісних емоцій або вираження співчуття іншим людям дозволяє сучасній людині повною мірою виявити свої кращі людські якості. Культура комунікацій нашого часу побудована переважно на безпосередніх контактах, групових або діалогових спілкуваннях, що забезпечується умовами здійснення туристичних подорожей. При цьому туристи переважно відрізняються плуралізмом щодо поглядів інших людей, вони не воюють, не беруть участі у страйках чи демонстраціях.

Власні відчуття, отримані при відвіданні видатних історичних, археологічних, культурних, релігійних, природно-ландшафтних, індустріальних та інших пам'ятних місць, становить для таких туристів головну цінність їх закордонних подорожей. Ті мандрівники, що їдуть за межі своєї країни в основному для відпочинку на морі, в горах тощо, найбільш важливим надбанням своїх подорожей завжди вважали та будуть розраховувати в подальшому на покращення здоров'я, настрою тощо. Але й такі туристи не цураються короткочасних поїздок до визначних об'єктів з екскурсійною метою. У такий спосіб міжнародний туризм дозволяє людям реалізувати право на вільне пересування, вибір і свободу перебування у найбільш цікавих місцях, вияв дружніх почуттів до представників інших народів і рас нашої планети у тісному поєднанні із самоідентифікацією та самоповагою [6].

Відповідно до нещодавно опублікованого ЮНВТО довгострокового прогнозу "Туризм: перспектива 2030"

Таблиця 1. Динаміка розвитку міжнародного туризму (2020—2030 рр. — прогноз)*

	Кількість туристів за роками, млн осіб					Ринкова частка регіону, %			Середнє річне зростання, %
	1995	2000	2010	2020	2030	2010	2020	2030	
Усього у світі	555	674	939	1561	1800	100	100	100	4,1
Азія та Океанія	85	110	205	416	540	15,1	26,6	30,0	6,5
Америка	110	128	150	282	252	19,3	18,1	14,0	3,8
Африка	20	27	50	77	126	3,6	5,0	7,0	5,5
Близький Схід	14	24	60	69	144	2,2	4,4	8,0	6,7
Європа	326	385	474	717	738	59,8	45,9	41,0	6,2

* Таблицю складено авторами за матеріалами ЮНВТО.

очікується, що число міжнародних туристських прибуттів до 2030 р. досягне 1,8 мільярдів осіб. У цій доповіді, представленій на 19-й сесії Генеральної асамблеї ЮНВТО (проводилася 8—14 жовтня 2011 року в м. Кенджу, Республіка Корея), було підтверджено, що в подальші два десятиліття триватиме стійке поступове зростання міжнародного туризму [9].

Статистика міжнародних туристичних прибуттів за останні півтора десятиріччя та дані прогнозу ЮНВТО представлено нами у табл. 1.

У період 2010—2030 рр. зростання показників міжнародного туризму триватиме, але помірнішими темпами порівняно з двома минулими десятиліттями. Збільшення числа міжнародних туристських прибуттів у світі очікується в середньому на 3,3 % щорічно. В результаті цього ринок міжнародного туризму поповнюватиметься в середньому на 43 мільйони туристів кожного року.

При збереженні прогнозованих обсягів внутрішніх і зовнішніх інвестицій в туристичну галузь, темпи зростання числа прибуттів дозволять подолати відмітку в 1 мільярд в 2012 р., а до 2030 р. число прибуттів, як очікується, досягне 1,8 мільярдів міжнародних туристів. Це, у свою чергу, означає, що через два десятиліття 5 мільйонів осіб щодня перетинатимуть міжнародні кордони задля відпочинку, дозвілля, бізнесу, навчання, лікування, відвідування друзів і родичів або інших цілей.

"Наступні 20 років у секторі відбуватиметься постійне зростання — більш помірне, відповідальне й інклюзивне", — наголосив 8 жовтня минулого року у своїй доповіді в Кенжу Генеральний секретар ЮНВТО Талеб Рифаї. "Ці роки зростання пропонують величезні можливості, тому що вони можуть також стати роками лідерства туризму в просуванні економічного та соціального зростання і досягненні екологічної стійкості", — заявив він [9].

Враховуючи соціально-економічну нерівність усіх туристів-міжнародників (маємо на увазі не лише їх різні матеріальні можливості, але також і нерівномірність економічного розвитку сучасних туристичних дестинацій), доцільно зробити деякі пояснення щодо участі країн з різним рівнем розвитку в світовому туристичному процесі.

Безперечно, що діяльність різноманітних внутрішніх інституціональних інвесторів (інвестиційних і страхових

фондів та компаній, пенсійних фондів тощо) повинна скеровуватись на вкладання коштів у розвиток пріоритетних галузей національної економіки, серед яких знаходиться й туристична [2].

Частка ринку міжнародного туризму у найближчі дві декади продовжуватиме зростати щодо зростаючих економік. Очікується, що число міжнародних прибуттів до

туристичних дестинацій зростаючих економік буде збільшуватися в два рази швидше (+4,4% на рік), ніж число міжнародних прибуттів у дестинації розвинених економік (+2,2% на рік). У абсолютних цифрах, на зростаючі економіки Азії, Латинської Америки, Центральної і Східної Європи, Східно-середземноморської Європи, Близького Сходу і Африки доводитиметься в середньому 30 мільйонів прибуттів на рік, в порівнянні з 14 мільйонами на традиційних напрямках розвинених економік Північної Америки, Європи і Азійського-Тихоокеанського регіону. Це може бути проілюстровано даними табл. 2.

Як видно з таблиці, протягом останнього календарного року темпи зростання туристичного сектора в країнах із розвинутою економікою (+5,0%) перевищили темпи зростання туристичної галузі країн з економікою, що розвивається (+3,7%). Відбулося це, перш за все, через високі результати Європи та внаслідок проблем, що виникли протягом 2011 року в ряді близькосхідних і північно-африканських країн.

Вважаємо доцільним знову навести слова Генерального секретаря ЮНВТО Талеба Рифаї: "Для сектора, на частку якого припадає 5% світового ВВП, 6% загального обсягу експорту й такого, що забезпечує роботою кожного двадцятого у розвинених і зростаючих економіках, ці результати є дуже обнадійливими, особливо з огляду на те, що вони були досягнуті за умов гострої потреби у інвестиціях у галузь для стимулювання її зростання та створення нових робочих місць" [9].

Статистичні дані щодо прибуттів іноземних туристів у регіони світу наведені в табл. 3.

Повертаючись до особливої ролі Європи в розвитку сучасного світового туризму, треба зауважити, що кількість міжнародних туристичних прибуттів до нашого континенту минулого року перевершила цифру в півмільйона. Із 503 млн іноземних туристів, котрі відвідали Європу, 29 млн є числом, зростаючим проти попереднього року (із загальної кількості 41 млн зростання світового туристичного потоку).

Особливо слід відзначити, що туристичні пріоритети поступово міняються не лише у світі, а й у Європі. Так, минулого року особливо успішно показали себе туристичні дестинації Центральної, Східної та Південно-середземноморської Європи (понад 8% зростання в кожному), а традиційні західноєвропейські туристичні об'єкти дещо поступилися у цьому змаганні. Зростанню світово-

Таблиця 2. Внесок розвинених і зростаючих економік у розвиток світового туризму, млн туристських прибуттів [9]

Економіка	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011
Розвинена	360	417	453	496	474	498	523
Зростаюча	195	257	345	421	407	441	457

го туристичного потоку в європейських державах сприяли не лише політичні негаразди в країнах Північної Африки та Близького сходу, але й активізація виїзного туризму із Німеччини, скандинавських країн та Росії.

В Азійсько-Тихоокеанському регіоні (+5%) число прибуттів у 2011 р. виросло на 11 млн осіб, а загальне число міжнародних туристських прибуттів склало 216 млн. Південна Азія (+10%) та Південно-Східна Азія (+9%) досягли хороших результатів завдяки високому міжрегіональному попиту, в той час як відносно низькі темпи зростання були зафіксовані в Північно-Східній Азії (+2,5%) та Океанії (+0,5%), частково через тимчасовий спад на виїзному ринку Японії.

В Американському регіоні (+4%) число прибуттів зросло на 6 млн і загальний показник склав 156 млн осіб. Лідируючі позиції зберегла за собою Південна Америка, число прибуттів до якої другий рік поспіль зростає на 10%. У Центральній Америці та Карибському басейні (+4% кожний) темпи приросту збереглися на рівні 2010 р. Північна Америка (+3%), пододала позначку в 100 млн туристів у 2011 р.

В Африці число міжнародних прибуттів збереглося на рівні 50 млн, оскільки двомільйонний приріст прибуттів до туристичних напрямів країн, розташованих на південь від Сахари (+7%), був знівельований втратами іноземних гостей у Північній Африці (-12%).

Близький Схід (-8%), де загальне число прибуттів склало 55 млн гостей, втратив, згідно з експертними оцінками, біля 5 млн міжнародних туристських прибуттів. Проте на деяких туристичних напрямках, таких як Саудівська Аравія, Оман та Об'єднані Арабські Емірати, збереглися досить стійкі темпи зростання.

Певна нестандартність минулого туристичного року пов'язана, насамперед, зі значним впливом не стільки економічних чинників його розвитку, скільки впливом політичної ситуації в окремих країнах та цілих регіонах. Так, внаслідок значних суспільних потрясінь такі визнані туристичні країни, як Єгипет, Туніс, Сирія, втратили значну частку своїх шанувальників. При цьому, якщо до Єгипту відпочивальники продовжували їхати, хоча і з певними нетривалими перервами, то Сирія й Туніс зазнали справжнього фіаско на туристичному ринку протягом 2011 року.

До 2015 р. зростаючі економіки приймуть більше міжнародних туристів, практично стільки ж, як і розвинені економіки, а до 2030 р. їх частка, як очікується, досягне 58%. Дані прогнозу було показано в табл. 1.

На світовому ринку на 2030 рік зросте частка Азійсько-Тихоокеанського регіону до 30%, Близького Сходу — до 8% і Африки — до 7%, при цьому станеться подальше скорочення частки Американського регіону — до 14%, а також Європи — до 41%.

ЮНВТО прогнозує продовження поступального розвитку міжнародного туризму в 2012 р., хоча й більш повільними темпами. Вважається, що число прибуттів виросте на (3—4)% та на кінець року буде подолано історичний рубіж в один мільярд осіб. Економіки, що

Таблиця 3. Міжнародні туристичні прибуття 2010—2011 років *

Регіон	Кількість, млн осіб		Частка світового тур потоку, %	
	2010	2011	2010	2011
Азія та Океанія	205	216	22	22
Америка	150	156	16	16
Африка	50	50	5,5	5
Близький Схід	60	55	5,5	6
Європа	474	503	51	51
Разом	939	980	100	100

* Таблиця складена авторами за матеріалами ЮНВТО.

Таблиця 4. Міжнародні туристичні прибуття часів світової фінансово-економічної кризи за регіонами *

	2008	2009	2010	2011	2012
	Реальні дані				Прогноз
	Зміни, %				
Увесь світ	2,1	- 3,8	6,5	4,4	3—4
Азія та Океанія	1,2	- 1,6	12,9	5,6	4—6
Америка	2,7	- 4,3	6,5	4,2	2—4
Африка	3,4	3,2	6,7	0,0	4—6
Близький Схід	20,1	- 4,6	15,1	- 7,9	0—5
Європа	0,5	- 4,9	2,9	6,0	2—4

* Таблиця складена авторами за матеріалами ЮНВТО.

розвиваються, повернуть собі лідируючі позиції за рахунок посилення темпів зростання в Азійсько-Тихоокеанському регіоні й Африці (4—6)%, за ними розташуються Американський регіон та Європа (2—4)%. Прогнозується, що Близький Схід (0—5)% почне частково відновлювати втрати, які він зазнав минулого 2011 року, що показано нами у табл. 4.

Прогнози (остання колонка таблиці) підтверджуються Індексом довіри ЮНВТО. Група експертів ЮНВТО, до складу котрої входять 400 фахівців з усього світу, передбачає, що сектор туризму досягне в 2012 році позитивних, хоча й менш вагомих результатів порівняно з попереднім роком [7].

На вищезгаданій Генеральній асамблеї ЮНВТО 2011 року делегати світового форуму закликали уряди країн світу створювати більш сприятливі умови для інвестування в туристичну галузь з метою активізації та поліпшення умов здійснення подорожей як всередині своїх країн, так і поза їх межами.

Спрощення туристських формальностей тісно пов'язане з розвитком туризму й може бути наріжним фактором посилення попиту. Ця область має особливо важливе значення тоді, коли, уряди намагаються стимулювати економічне зростання та не мають можливості широко використати фінансові стимули або державні інвестиції [7].

Наявні й досліджені нами дані про доходи від міжнародного туризму та міжнародні туристські витрати за 2011 р. суттєво співпадають з позитивними тенденціями щодо прибуттів.

Серед 10 турнапрямів-лідерів особливо суттєво доходи вирости в США (+12%), Іспанії (+10%), Гонконзі (+23%) та Сполученому Королівстві (+7%). Лідерами за витратами є ринки, що активно зростають в якості донорів світового туристичного потоку, а саме: Індія (+33%), Бразилія (+32%), Китай (+30%) та Росія (+21%), за котрими розташувалися традиційні ринки, хоча темпи зростання витрат туристів із Німеччини (+3%) й США (+5%) були більш високими, ніж у попередні роки.

Найвищі темпи росту виїзного туризму спостерігатимуться в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. У наступні два десятиліття значна частка прибуттів забезпечуватиметься країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону, що мають темпи приросту 5,0 % на рік і що генерують в середньому 17 мільйонів додаткових міжнародних прибуттів щороку. Трохи відстає за цим показником Європа, що дає в середньому 16 мільйонів додаткових прибуттів на рік за набагато помірніших темпів їх приросту (+2,5 % на рік), але на основі значно більш високих початкових показників. Інші додаткові 10 мільйонів щорічних прибуттів мають забезпечити Американський регіон (5 мільйонів), Африка (3 мільйони) і Близький Схід (2 мільйони).

Найновіше дослідження ЮНВТО "Туризм: Перспектива 2030" [9] показує, що сектор, як і раніше, має в розпорядженні значний потенціал для подальшого росту в найближчі декади нашого століття. Напрями, що сформувалися раніше, та нові, що мають перспективу для подальшого розвитку, можуть отримати вигоду з тенденцій та можливостей прискореного розвитку галузі у країнах, що мають зростаючі національні економіки, якщо вони зможуть для цього створити відповідні умови і проводитимуть політику, що сприяє активному розвитку бізнесу, інфраструктури, зростанню інвестиційних потоків, маркетингу і належній підготовці кадрів. У зв'язку з цим надзвичайно важливо для всіх зацікавлених сторін процесу розвитку міжнародного туризму забезпечити його стійкий розвиток.

Стосовно України ми можемо зауважити наступне: наша країна цього року має унікальний шанс не лише прийняти значно більшу кількість іноземних гостей, ніж попередніми роками, але й створити максимально позитивне враження у європейських і світових відвідувачів про нашу гостинність та вкрай цікаві. Звичайно, природні та рукотворні туристичні об'єкти повинні бути у належному стані, для чого держава та приватний капітал мають здійснювати відповідне фінансування.

Минулого року прямих іноземних інвестицій в українську економіку було здійснено на суму 6473,1 млн доларів. Аналізуючи їх галузевий розподіл, бачимо, що в якості інвестицій у туристичну інфраструктуру можна розглядати лише 65 млн доларів (або 1% від загального), вкладених у готельне і ресторанне господарство. Складно оцінити, яку частку із 390 млн доларів (або 6% від усього обсягу), вкладених у будівництво [8], було спрямовано на розбудову чи реконструкцію туристичних об'єктів, що також можна розглядати як інвестування у розвиток вітчизняної туристичної індустрії.

Зрозуміло, що іноземним і вітчизняним спортсменам і вболівальникам необхідні не лише сучасні спортивні арени та тренувальні бази, але й належна кількість якісних готелів різного класу, підприємств громадського харчування на будь-який смак і рівень достатку клієнта, сучасні аеропорти, вокзали, транспорт, зв'язок тощо. Усе це вимагає своєчасних інвестицій у досить значних обсягах, що, на нашу думку, може бути досягнуто лише за умови поєднання вітчизняних та іноземних інвестицій в єдиний потік, спрямований в український туризм.

ВИСНОВКИ

1. Міжнародний туризм доцільно розглядати як сферу світової економіки, яка пропонує продукт, що має попит на міжнародному ринку і приносить прибутки країні-виробникові за умови менших фінансових інвестицій, ніж у переважну кількість інших галузей.

2. Погіршення економічних показників туристичної індустрії у 2008—2009 рр. було подолано за результатами відновлення інвестування і, як наслідок, поживлення діяльності галузі в наступних роках. Це дає змогу впевнено прогнозувати, що у поточному 2012 році світовий туризм подолає рубіж у 1 мільярд туристичних прибуттів, а на кінець третьої декади нашого століття їх кількість зможе досягти 1,8 млрд.

3. Підвищенню рівня конкурентоспроможності туристичної галузі України сприятиме комплексне використання переваг такого характеру: кліматичні та природні; історико-культурні; інфраструктурні; регіональні; інвестиційні. Це, безперечно, веде до збільшення в'їзних туристичних потоків та зростання доходів турбізнесу.

4. Для створення та підтримання привабливого іміджу України на світовому туристичному ринку, перш за все на європейському, необхідно значно збільшити державне та приватне інвестування в рекламно-виставкову діяльність.

5. Для організації високоякісного обслуговування туристів, які відвідають нашу країну в червні у зв'язку з чемпіонатом Європи з футболу, слід збільшити інвестиції в галузі, що безпосередньо надаватимуть послуги туристам.

6. Лише певний комплекс заходів, розрахованих на довгострокову перспективу, допоможе підвищити інвестиційну привабливість туристичної галузі України для вітчизняних та зарубіжних інвесторів. Проблеми внутрішнього та зарубіжного інвестування в український туризм потребують свого подальшого та глибшого вивчення.

Література:

1. Герасименко В.Г. Формування і розвиток теорії туризму // Науковий вісник Одеського держ. екон. ун-ту. Науки: економіка, політологія, історія. — 2005. — С. 3—10.

2. Кобржицький В.В. Сучасні проблеми корпоративного управління в Україні // Економіка та держава. — 2005. — № 11. — С. 15—17.

3. Пазенок В.С., Федорченко В.К. Філософія туризму: навч. посіб. — К.: Кондор, 2004. — 268 с.

4. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. — 537 с.

5. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: Навчальний посібник. — К.: Вища школа, 2002. — 196 с.

6. V. Kobrzytsky. Some Aspects of the Development of Tourism in Ukraine // The Ukrainian Review. — 1998 — vol.45 — No.1 — P. 29—33.

7. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.tourism.gov.ua

8. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

9. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.unwto.org

Стаття надійшла до редакції 04.04.2012 р.